

Rapport

Klacht

Verzoeker is op 25 september 2006 staande gehouden door een ambtenaar van het regionale politiekorps Twente in verband met een verkeersovertreding met een scooter.

Verzoeker klaagt erover dat deze politieambtenaar de zaak heeft laten escaleren door:

- te dreigen om hem naast het niet dragen van een helm ook te bekeuren wegens het niet bij zich hebben van de verzekeringspapieren en het bromfietscertificaat;
- de opmerking te maken dat hij deze boetes kreeg "juist omdat hij een Turk was".

Daarnaast klaagt verzoeker erover dat de politieambtenaar vervolgens geweld tegen hem heeft gebruikt door hem te slaan en hem tegen de grond te werken, nadat hij zijn paspoort uit handen van de politieambtenaar had getrokken.

Tevens klaagt verzoeker erover dat deze politieambtenaar hem, terwijl hij geboeid in de politieauto zat, met zijn hoofd tegen het raam heeft gedrukt.

Tot slot klaagt verzoeker erover dat een vrouwelijke politieambtenaar hem onheus heeft bejegend door op het politiebureau bij het plaatsen in de ophoudruimte tegen hem te zeggen: "hier is je hokje".

Beoordeling

Algemeen

Op 25 september 2006 kwam er een melding binnen bij het regionale politiekorps Twente dat er overlast werd ondervonden van crossende jeugd. Twee ambtenaren van het regionale politiekorps Twente gingen ter plaatse. Verzoeker is toen door een van hen bekeurd wegens het niet dragen van een helm terwijl hij op een scooter reed. Tijdens het uitschrijven van de boete pakte verzoeker zijn paspoort uit handen van de politieambtenaar, waarbij ook diens notitieboekje werd meegepakt. Dit kwam op de grond terecht. De politieambtenaar is daarna overgegaan tot aanhouding van verzoeker wegens ambtsbelemmering. Hierbij is een worsteling ontstaan. Uiteindelijk is verzoeker naar het politiebureau overgebracht, waar hij in een ophoudruimte is geplaatst. Verzoekers vader was het niet eens met de gang van zaken en diende hierover een klacht in bij de politie. De korpsbeheerder oordeelde, na advies van de klachtencommissie, dat de klacht niet gegrond was. Verzoekers vader kon zich met dit oordeel niet verenigen en wendde zich tot de Nationale ombudsman die een onderzoek startte.

I. Ten aanzien van het laten escaleren van de zaak door te dreigen met het uitschrijven van meer bekeuringen en het maken van de opmerking dat hij de boete kreeg "juist omdat hij een Turk is"

Bevindingen

1. De lezing van verzoeker is als volgt. Verzoeker had stapvoets gereden met de scooter van zijn broer, de motor liep, aldus verzoeker. Zijn vriend E. liep naast hem. Op een gegeven moment zagen zij een politieambtenaar, de heer B., aan komen lopen die gebaren maakte. Aangezien zij niet het idee hadden dat ze iets verkeerd deden en dat de politieambtenaar naar hén gebaarde, reden zij verder de doodlopende straat in. Bij hen aangekomen vroeg de politieambtenaar om verzoekers kentekenbewijs. Dit had verzoeker niet bij zich. Ook was hij niet in het bezit van een rijbewijs of bromfietscertificaat. De politieambtenaar wilde hem toen bekeuren voor het niet bij zich hebben van de verzekeringspapieren, aldus verzoeker, maar ook voor het niet hebben van een rijbewijs en het niet dragen van een helm. Dit vond verzoeker te ver gaan, want in zijn ogen had hij niet op de scooter gereden en dus niets verkeerd gedaan. Hij wilde naar het politiebureau gaan om daar verder over de bekeuring te praten en om zijn vader erbij te halen en zei dat tegen de politieambtenaar. Deze reageerde daar niet op en bleef maar doorschrijven zonder iets te zeggen. Hij zei toen tegen B. dat hij de bekeuring zeker uitschreef omdat hij een Turk is. De collega van deze politieambtenaar, mevrouw L., had daarop volgens verzoeker gezegd: "juist Turken" (overigens heeft verzoeker later in een gesprek met medewerkers van de Nationale ombudsman verklaard dat politieambtenaar B. de opmerking gemaakt zou hebben). Verzoeker werd daar boos om en herhaalde dat hij zijn paspoort terug wilde en naar het politiebureau wilde gaan, maar B. luisterde niet. Daarom pakte hij het paspoort dat hij aan de politieambtenaar had gegeven om zijn gegevens te noteren, weer uit diens hand. Daarbij viel ook het notitieboekje van de politieambtenaar op de grond, waarna hij wegens ambtsbelemmering is aangehouden. Deze aanhouding is toen met veel geweld gepaard gegaan, aldus verzoeker.

Verzoeker is van mening dat de politieambtenaar de zaak heeft laten escaleren door naast het uitschrijven van de boete voor het niet dragen van een helm, ook te dreigen met het uitschrijven van bekeuringen voor andere overtredingen.

Daarnaast leeft bij verzoeker het gevoel dat hij werd teruggepakt voor een eerdere confrontatie die dag met de collega van deze politieambtenaar, mevrouw L.

2. De jongen die naast verzoeker had gelopen, E., zond een schriftelijke verklaring aan de klachtencommissie. Hierin schreef hij onder meer dat verzoeker kalm en rustig was toen B. hem vertelde dat hij een bekeuring kreeg wegens het niet bij zich hebben van de verzekeringspapieren. Nadat B. verzoeker had gevraagd om zijn paspoort, zei deze dat hij ook een boete voor het niet dragen van de helm zou krijgen. Dit kon volgens E. niet, omdat verzoeker niet gereden had. Verzoeker vroeg daarop aan B. of hij dat zomaar kon doen, maar B. bleef maar doorschrijven. Daarop vroeg verzoeker of hij dit deed omdat hij een Turk was. Politieambtenaar L. antwoordde daarop dat juist Turken werden bekeurd. Nadat dit was gezegd vroeg verzoeker zijn paspoort terug en zei hij dat hij zijn vader ging bellen

en dat ze allen naar het politiebureau zouden gaan om daar alles te bespreken. Maar de politieambtenaren deden net alsof ze hen niet net daarvoor hadden beledigd en op dat moment trok verzoeker het paspoort uit handen van de politieambtenaar. Daarop viel de politieambtenaar verzoeker aan, aldus E.

Tegenover een medewerkster van de Nationale ombudsman verklaarde E. op 12 maart 2008 nog dat verzoeker heel rustig was geweest toen B. hem aansprak. Hij herhaalde dat verzoeker helemaal niet op de scooter had gereden en dat verzoeker het daarom niet terecht vond dat B. hem wilde bekeuren. Daarom pakte verzoeker zijn paspoort terug en op dat moment begon B. op verzoeker te springen, aldus E. Hij kon zich niet meer herinneren of L. of B. de opmerking had gemaakt dat verzoeker werd bekeurd omdat hij een Turk is.

3. De korpsbeheerder reageerde op 6 maart 2008 op deze klacht. Hij gaf een weergave van hoe een en ander in de beleving van de politieambtenaren was gegaan. De twee politieambtenaren waren ter plaatse gegaan, naar aanleiding van de melding van crossende jeugd. Daar aangekomen stapte politieambtenaar B. uit de auto (terwijl zijn collega L. de auto parkeerde) en zag twee jongens met een scooter. Een van hen, verzoeker, reed stapvoets op de scooter op het voetpad. Hij droeg geen helm. B. sprak hem aan en sommeerde hem te stoppen. Hij maakte gebaren om dit duidelijk te maken, maar verzoeker stopte niet, ondanks dat hij had gezien dat verzoeker deze gebaren had opgemerkt. Vervolgens liep hij op hen af. Hij had op dat moment al besloten verzoeker te gaan verbaliseren voor het rijden zonder helm. De politieambtenaar vroeg verzoeker om de verzekeringspapieren en om zijn bromfietscertificaat. Deze had de jongen niet bij zich. Daarna vroeg hij hem om een identiteitsbewijs. Verzoeker overhandigde hem zijn paspoort. De politieambtenaar pakte zijn notitieboekje en vertelde verzoeker dat hij hem ging bekeuren voor het rijden zonder helm. Verzoeker was het daar niet mee eens, want hij riep dat ze moesten opflikkeren. Toen politieambtenaar B. daar niet op reageerde, griste verzoeker het paspoort en het notitieboekje uit handen van B. Hierop is verzoeker aangehouden wegens ambtsbelemmering, waarbij verzoeker werd beetgepakt waartegen verzoeker zich verzette. Het verwijt van verzoeker dat de politieambtenaar de zaak heeft laten escaleren blijkt niet uit de feiten, aldus de korpsbeheerder. Verzoeker hoeft het niet eens te zijn met het feit dat hij werd bekeurd, maar dat geeft hem geen recht om zijn paspoort en het notitieboekje uit handen van de politieambtenaar te grissen. De korpsbeheerder vond het gedrag van verzoeker op dit punt zeer onfatsoenlijk en onbehoorlijk.

Uit het klachtonderzoek was, volgens de korpsbeheerder, niet gebleken dat politieambtenaar B. had gedreigd verzoeker naast het uitschrijven van een bekeuring wegens het niet (bij zich) hebben van de verzekeringspapieren en het bromfietscertificaat, te bekeuren wegens het niet dragen van een helm. Op het moment dat B. verzoeker zonder helm had zien rijden, had hij het besluit hem daarvoor te bekeuren al genomen. Pas toen B. met verzoeker in gesprek ging, vroeg hij hem om de papieren en ging hij over

tot het noteren van gegevens nadat hij had gezegd verzoeker te zullen bekeuren wegens het niet dragen van een helm. Verzoeker en de getuige E. waren volgens de korpsbeheerder niet consistent in hun weergave van waarvoor verzoeker in eerste instantie zou zijn bekeurd. Verzoeker noemde het kentekenbewijs (bromfietscertificaat) en E. het niet bij zich hebben van de verzekeringspapieren. Zij konden dan ook niet worden gevolgd in hun gedachtegang dat B. had bedreigd (ook) nog te bekeuren voor het niet dragen van de helm, aldus de korpsbeheerder.

Over de uitspraak dat verzoeker werd bekeurd omdat hij een Turk is, merkte de korpsbeheerder het volgende op. In de interne klachtprocedure had verzoeker aangegeven dat hij het gevoel kreeg dat hij "om niets werd gepakt". Vervolgens had hij gezegd dat ze hem vast bekeuren omdat hij een Turk is. Daarop zou L. hebben gezegd dat hij juist omdat hij een Turk is, werd bekeurd. Dit werd door E. bevestigd. B. had tegenover de klachtencommissie verklaard dat hij niet op deze opmerking van verzoeker had gereageerd en was blijven doorschrijven. L. verklaarde dat zij deze opmerking niet had gemaakt en dat zij zich op geen enkele wijze in die richting had uitgelaten.

De korpsbeheerder acht de klacht op beide punten ongegrond.

4. Politieambtenaar B. had tegenover de klachtencommissie verklaard, voor zover niet al vermeld onder I.3., dat hij verzoeker niet aan het zoeken was geweest, zoals deze had gesuggereerd. Dit was de eerste keer dat hij verzoeker had ontmoet. Toen hij verzoeker zonder helm zag rijden op de scooter, besloot hij dat hij hem daarvoor zou gaan bekeuren. Bij verzoeker aangekomen, vroeg hij hem om de verzekeringspapieren en zijn bromfietscertificaat en gaf hij verzoeker een bekeuring voor het rijden zonder helm. Toen zijn collega L. zich bij hen vervoegde, hoorde hij verzoeker zeggen: "daar heb je haar ook weer". Hij wist op dat moment niet dat verzoeker en L. elkaar die avond al eerder hadden getroffen. B. heeft verzoeker aangehouden wegens ambtsbelemmering toen deze het paspoort en notitieboekje uit zijn handen griste, omdat hij op deze manier niet verder kon gaan met zijn werkzaamheden.

Tegenover een medewerkster van de Nationale ombudsman vulde hij op 6 juni 2008 nog aan dat hij de jongens, na het uitstappen, had toegeroepen: "stop eens even, politie, stop eens", maar dat zij hieraan geen gehoor gaven. Bij de jongens aangekomen had hij gezegd dat er bij de politie een melding van overlast was gedaan. Hierop kreeg hij van verzoeker meteen een grote mond. Hij zei iets in de trant van: "rot op, we zijn helemaal niet aan het crossen". B. had daarop geantwoord dat ze toch wel hadden kunnen stoppen op het moment dat hij daarom vroeg. Vervolgens had hij om het bromfietscertificaat gevraagd. Dit had verzoeker niet. Daarna vroeg B. hem om de verzekeringspapieren. Deze had verzoeker niet bij zich. B. vertelde verzoeker toen dat hij vijf overtredingen had geconstateerd: het niet bij zich hebben van de verzekeringspapieren, het niet hebben van een bromfietscertificaat, het niet voldoen aan een vordering (stoppen), rijden waar het niet mag en het niet dragen van een helm. B. had hem alleen voor de laatste overtreding

bekeurd, wat hij alleszins redelijk vond, aldus B. Bij het noteren van de gegevens pakte verzoeker onverwacht het paspoort en het notitieboekje uit zijn handen en gooide hij het boekje op de grond, aldus B. Vlak daarvoor had verzoeker de opmerking gemaakt: "daar heb je haar ook weer", toen L. was komen aanlopen. Daarna had verzoeker niets meer gezegd. Ook niet over naar het politiebureau gaan om daar, met zijn vader erbij, over de bekeuring te overleggen. B. merkte daarover op dat het niet gebruikelijk is om in een bekeuringssituatie naar het politiebureau te gaan. Als iemand daarover met hem in gesprek wil, dan kan hij dat ter plekke doen. Omdat verzoeker het boekje op de grond had gegooid, belemmerde verzoeker hem in het uitoefenen van zijn functie en daarom was hij overgegaan tot aanhouding, aldus B.

B. merkte ook op dat zijn collega niet had gezegd dat verzoeker een bekeuring kreeg juist omdat hij een Turk is. Dat kon volgens B. ook niet, omdat L. nog niet bij hen was op het moment dat hij de bekeuring aanzegde. B. had verzoeker uitgelegd dat hij vijf overtredingen had gemaakt en die hadden niets te maken met het zijn van Turk. Daarbij merkte hij op dat hij liever wordt beschuldigd van bijvoorbeeld te hard optreden dan van discriminatie.

Op het politiebureau had B., nadat het verhoor was afgenomen, nog met verzoeker gesproken en hem gevraagd waarom deze de zaak zo had laten escaleren. Verzoeker had aangegeven dat het wellicht door de ramadan kwam; hij had honger en was wellicht sneller geïrriteerd geweest.

5. Politieambtenaar L. had tegenover de klachtencommissie verklaard, voor zover niet al onder 1.3. opgemerkt, dat zij verzoeker de opmerking had horen maken dat hij zeker werd bekeurd omdat hij een Turk is. Zij noch haar collega waren op deze opmerking ingegaan. Zij had het woord Turk niet in de mond genomen.

Tegenover een medewerkster van de Nationale ombudsman verklaarde zij op 11 juni 2008 nog dat toen zij zich bij haar collega en de jongens had vervoegd, zij B. hoorde zeggen dat verzoeker werd bekeurd wegens het niet dragen van de helm, maar dat hij ook vier andere overtredingen had geconstateerd. Daarvoor werd hij niet bekeurd. Verzoeker was toen al over de rooie, aldus L. Zij hoorde dat verzoeker steeds een smoesje verzon waarom hij geen bekeuring zou moeten krijgen. Er was een discussie gaande. Op het moment dat verzoeker doorhad dat hij echt een bekeuring kreeg, griste hij de papieren uit handen van B. en gooide hij diens boekje op de grond.

Zij herhaalde dat zij beslist niet had gezegd dat verzoeker de bekeuring kreeg omdat hij een Turk is. Ze gaf aan dat als zij zo zou denken over mensen, zij beter met dit werk kon stoppen, omdat ze mensen uit zoveel verschillende culturen tegenkomt in haar werk.

Vervolgens lichtte zij toe waar de opmerking van verzoeker "daar heb je haar ook weer" vandaan kwam. Eerder die avond had zij met verzoeker gesproken over een minibike die

zij van zijn neefje in beslag had genomen. Verzoeker wilde deze terug en zij had hem verteld dat de officier van justitie daarover een beslissing zou nemen. Verzoeker was het daar niet mee eens en maakte een hoop stampij. Daarna had verzoeker het politiebureau verlaten met de mededeling dat hij L. nog wel op straat tegen zou komen. Daarop had zij geantwoord dat als hij er nog over wilde praten hij dat op dat moment kon doen. Zij had het vermoeden dat deze eerdere confrontatie wellicht meespeelde bij het feit waarom verzoeker zo over de rooie was. Zij had verzoeker overigens pas gezien op het moment dat zij naar haar collega toeliep, het grasveldje waar verzoeker reed, ligt hoger dan de weg. Zij konden vanuit de auto niet zien wie op de scooter reed.

6. Verzoeker reageerde hierop op 10 juli 2008. Hij schreef dat als hij had gezien dat de politieambtenaar armgebaren had gemaakt, hij wel zou zijn gestopt. En dat als hij weg had willen gaan, hij dat allang had kunnen doen voordat B. hen had bereikt.

Over het bekeuren wegens het niet dragen van een helm merkte verzoeker op dat hij toch geen vragen zou hebben gesteld en het paspoort niet uit handen van de politieambtenaar zou hebben getrokken. B. had hem wel willen bekeuren voor de overige overtredingen. Hij vroeg zich af waarom hij anders het gevoel zou hebben gehad dat B. hem in de maling wilde nemen. Tot slot merkte hij op dat het feit dat hij chagrijnig was niets met de ramadan te maken had gehad.

Verzoekers vader merkte, voor zover voor de klacht van belang, nog op dat vanaf de plek waar de politieauto stond inderdaad niet kon worden gezien wie er op het grasveldje reed. Verder herhaalden zij hun standpunt.

Beoordeling

7. Het vereiste van professionaliteit houdt in dat ambtenaren met een bijzondere training of opleiding jegens burgers overeenkomstig de standaarden van hun beroepsgroep handelen. Dit brengt met zich mee dat ambtenaren zich dienen te onthouden van gedragingen of het plaatsen van opmerkingen die escalatie in de hand kunnen werken en dat zij, na voorafgaande spanningen, niet zonder noodzaak horen te dreigen met een boete.

8. Uit het feit dat de bekeuring heeft geleid tot een aanhouding die met geweld gepaard is gegaan, leidt de Nationale ombudsman af dat er sprake is van escalatie. Verzoeker stelt dat deze escalatie is ontstaan door de politieambtenaren. De politie zou hebben gedreigd meer bekeuringen uit te schrijven en zou hebben gezegd dat hij de bekeuring kreeg juist omdat hij een Turk is. Hieronder gaat de Nationale ombudsman in op deze twee punten.

Met betrekking tot het dreigen met het uitschrijven van meer bekeuringen

9. Verzoeker is van mening dat de politieambtenaar de zaak heeft doen escaleren door te dreigen meer bekeuringen uit te zullen schrijven, naast die ene voor het niet dragen van de helm. Volgens verzoeker wilde B. ook een boete uitschrijven voor het niet hebben van een bromfietscertificaat en het niet bij zich hebben van de verzekeringspapieren. Zijn vriend E. verklaarde dat de politieambtenaar verzoeker wilde bekeuren voor het niet hebben van een bromfietscertificaat en, nadat B. had gevraagd om het paspoort, ook had gedreigd met het bekeuren wegens het niet dragen van een helm.

Politieambtenaar B. stelt dat hij duidelijk heeft aangegeven dat hij verzoeker slechts voor het niet dragen van een helm heeft willen bekeuren. Hij had niet het voornemen verzoeker voor een andere overtreding te bekeuren en heeft dit ook niet gedaan. Wel heeft hij verzoeker verteld dat hij in totaal vijf overtredingen had geconstateerd.

10. De Nationale ombudsman acht het denkbaar dat het spreken over de overige vier geconstateerde overtredingen bij verzoeker de indruk heeft gewekt dat het niet bij één bekeuring zou blijven. Dit blijkt onder andere uit de verschillende lezingen van verzoeker en E. over waarvoor verzoeker zou worden bekeurd. Het komt de Nationale ombudsman niet onredelijk voor dat B. verzoeker heeft kenbaar gemaakt dat hij diverse overtredingen had geconstateerd. Dat verzoeker deze mededeling als een dreigement voor het uitschrijven van meer boetes heeft ervaren, is zeer wel mogelijk. Daarnaast moet worden opgemerkt dat het uitschrijven van een boete altijd escalatie in de hand kan werken, wanneer bij de ontvanger ervan het gevoel leeft dat deze ten onrechte wordt uitgeschreven. Het geheel overziend is de Nationale ombudsman echter van oordeel dat niet is gehandeld in strijd met het vereiste van professionaliteit en dat de politie met bovengenoemde handelwijze de escalatie niet in de hand heeft gewerkt.

De onderzochte gedraging is op dit punt behoorlijk.

Met betrekking tot het maken van de opmerking

11. Toen B. de boete wegens het niet dragen van een helm aan het uitschrijven was, maakte verzoeker de opmerking dat hij de boete zeker kreeg omdat hij een Turk is. Verzoeker heeft gesteld dat politieambtenaar L. daarop antwoordde met de woorden "juist Turken" of iets in die strekking. Getuige E. heeft dit bevestigd. Later heeft verzoeker verklaard dat het B. was geweest die dit had gezegd.

Zowel B. als L. heeft ten stelligste ontkend een dergelijke opmerking te hebben gemaakt. B. gaf aan dat zijn collega dat helemaal niet had kunnen zeggen, omdat zij zich op dat moment nog niet bij hen had vervoegd. Bovendien had het uitschrijven van de boete niets te maken met het zijn van Turk, maar met de begane overtredingen. L. verklaarde dat zij de opmerking van verzoeker wel had gehoord, maar dat zij en B. daar niet op in waren gegaan. Zij had het woord Turk niet in de mond genomen.

12. De lezingen van beide partijen staan tegenover elkaar. De politieambtenaren vinden het zeer vervelend dat zij worden beticht van discriminatie en ontkennen dat zij de opmerking hebben gemaakt. Aan de andere kant geeft zowel verzoeker als de getuige aan dat het wel zo is gezegd. De Nationale ombudsman heeft uit het onderzoek onvoldoende feiten of omstandigheden kunnen optekenen, op grond waarvan aan de ene lezing meer betekenis moet worden toegekend dan aan de andere. Daarom onthoudt hij zich ten aanzien van dit punt van een oordeel.

II. Ten aanzien van het gebruiken van geweld door verzoeker te slaan en naar de grond te werken en hem met zijn hoofd tegen de autoruit te duwen

Bevindingen

1. Verzoekers vader stelde bij het indienen van de klacht de vraag of het gebruik van geweld nodig was geweest om verzoeker mee te nemen naar het politiebureau. Verzoeker verklaarde in zijn klachtbrief aan de korpschef van 26 september 2006 dat hij bereid was geweest om mee te gaan naar het politiebureau. Hij stelde voor om aldaar met zijn vader over de boete te overleggen. Toen B. daar niet op reageerde, pakte hij zijn paspoort uit diens handen. Opeens sprong B. op hem af, aldus verzoeker. Verzoeker was helemaal in shock hiervan en vroeg zich af waar B. mee bezig was. Hij kreeg een vuist in zijn nek en twee op zijn borst, waarna zijn keel werd vastgepakt. Hij vroeg B. hem los te laten, maar deze ging gewoon door. Zijn vriend E. wilde nog tussen beide komen, maar werd door L. tegengehouden. Vervolgens werd hij meegenomen naar de politieauto. B. bleef hem toen nog steeds slaan en duwen. Bij de auto werd hij geboeid. Daarbij merkte B. op dat verzoeker dat had verdiend en gaf hem nog een duw met zijn schouder. Nadat verzoeker in de auto was gestapt, kwam B. naast hem zitten en pakte hij verzoekers hoofd vast. Hij drukte dit tegen het raam. Toen verzoeker vroeg hem los te laten, drukte B. alleen maar harder. Bij het politiebureau aangekomen, hield B. hem weer vast. Opnieuw vroeg verzoeker B. hem los te laten, maar toen kreeg hij een harde elleboog in zijn rug, aldus verzoeker.

In het gesprek met twee medewerksters van de Nationale ombudsman verklaarde verzoeker op 3 december 2007 nog het volgende over het toegepaste geweld. B. had hem geslagen waarbij verzoeker zich had trachten af te weren. Verzoeker had hem terug willen slaan, maar had zich ingehouden. B. sloeg hem in eerste instantie op zijn borst. Daarop draaide verzoeker zich van hem af waarna hij een klap in zijn nek kreeg. Hij viel toen op de grond en B. viel op hem. Daar ontstond een worsteling die zo'n vijf minuten duurde. Verzoeker is daarbij op zijn hoofd geslagen of in zijn nek, dat kon hij zich niet meer precies herinneren. Toen verzoeker op zijn buik op de grond lag, is B. op hem gaan zitten en drukte hij verzoekers hoofd tegen de grond. Aan het eind van de worsteling is verzoeker weer opgestaan. B. ging maar door. Verzoeker vroeg B. wat hij wilde. Deze gaf aan dat hij naar de politieauto wilde. Daarop antwoordde verzoeker dat hij mee zou lopen, en dat B.

hem wel los kon laten. Maar daaraan gaf B. geen gehoor. Daarna heeft hij het nog een paar keer tevergeefs gevraagd. Verzoeker probeerde zich toen aan B. te ontworstelen door zijn schouder uit B.'s grip los te trekken. Op weg naar de auto hebben ze nog een keer op de grond gelegen. B. heeft hem toen geprobeerd te boeien, maar dat lukte niet. Ze zijn twee tot drie keer gevallen. Bij de auto aangekomen is verzoeker geboeid en in de auto geplaatst. Verzoeker stelde zelf dat hij heeft meegewerkt aan het boeien; tot dat moment had hij naar eigen zeggen niet meegewerkt aan zijn aanhouding. In de auto duwde B. hem met zijn hoofd tegen het raam. Verzoeker maakte daarover een opmerking, wat wist hij niet meer, maar het gevolg was dat hij nog harder tegen het raam werd geduwd. Verzoeker vertelde dat B. dat, naar later bleek, had gedaan om zichzelf en zijn collega tegen hem te beschermen. Verzoeker had hierdoor een wondje op zijn borst opgelopen. Ook had hij zich onder doktersbehandeling laten stellen. Deze constateerde pijnklachten in rug en nek en een wond van drie cm op de borst en pijnklachten in de rechter duimmuis.

Verzoekers vader verklaarde in dat gesprek dat hij de opgelegde boete voor ambtsbelemmering had betaald.

2. Getuige E. had in de verklaring die hij naar de klachtencommissie had gestuurd over het geweld het volgende geschreven. Volgens hun grote verbazing had B. verzoeker aangevallen door harde stoten in diens buik, nek en verschillende andere plekken te geven. Volgens E. zwaaide B. maar raak. Hij had tussen beide willen komen, maar werd door L. tegengehouden. Het leek volgens E. erop dat B. zijn agressie op verzoeker wilde uitleven. E. verklaarde in shock te zijn, terwijl verzoeker nog aan het worstelen was met de politieambtenaar. Verzoeker werd letterlijk naar de politieauto toe geslagen. Het leek wel alsof B. op hol was geslagen, aldus E. Wat er in de auto is gebeurd kon hij niet vertellen, omdat hij daar niet bij was geweest.

Tegenover een medewerkster van de Nationale ombudsman verklaarde hij dat het gedrag dat B. vertoonde er niet uitzag als iets wat een politieambtenaar hoort te doen. B. duwde verzoeker tegen een deur in de muur van het gebouw. Verzoeker vroeg hem toen waar hij mee bezig was. Daarna sloeg de politieambtenaar verzoeker met twee open handen in de nek, rechts en links. Verzoeker duwde B. toen terug en zei doe eens rustig. Toen viel hij op de grond en waren hij en B. aan het worstelen. Ze rolden van het gras op het stenen paadje en weer op het gras. E. wilde verzoeker weghalen bij B., maar L. hield dat tegen. Zij zei daarbij: "nog één stap Turk" en hield haar hand op haar wapen, aldus E. Hij zag dat L. stond te kijken hoe verzoeker werd afgetroefd. Hij vroeg L. toen of zij niet moest ingrijpen, omdat ze er alleen maar naar stond te kijken. Het leek hem wel of zij ervan genoot. Ondertussen waren nog twee vrienden langsgefietst. Zij riepen ook dat B. moest stoppen. Toen verzoeker naar de auto werd gebracht, pakte zij verzoeker bij de arm, volgens E. Hijzelf was nog even meegelopen in de richting van de auto. Hij herinnerde zich dat verzoekers hoofd tegen de autoruit werd geduwd. Dit ging niet rustig, aldus E. Achteraf kon hij geen verklaring geven waarom B. zo had gehandeld. Volgens E. kon het handelen van

B. niet worden gezien als naar de grond werken om verzoeker te boeien. Verzoeker was heel rustig, maar B. sloeg meteen de vuisten in de maag van verzoeker. Hij gaf aan dat hij vermoedde dat B. wel zou verklaren dat verzoeker agressief was en dat hij daarom geweld heeft gebruikt. Maar dit was niet het geval. Hij vertelde tot slot dat hij verzoeker als een rustige jongen kent, die een goede opvoeding van zijn vader heeft gekregen. Verzoeker had hem nog verteld dat hij B. bewust niet had teruggeslagen, terwijl hij dat op dat moment wel had willen doen.

3.1 De korpsbeheerder gaf in zijn reactie van 6 maart 2008 op de klacht die de Nationale ombudsman in onderzoek had genomen aan dat verzoeker was aangehouden wegens ambtsbelemmering. Volgens B. was verzoeker niet van plan geweest mee te gaan naar het politiebureau, waarna hij hem vastpakte om hem te bewegen met hem mee te gaan. Aan de afhoudende en tegenwerkende reactie van verzoeker merkte hij dat deze niet meewerkte. Hierna begon ook nog een aantal andere personen zich ermee te bemoeien. Zij konden door L. op afstand worden gehouden. Verzoeker werd overgebracht naar de politieauto, maar hij bleef zich verzetten. B. had nadrukkelijk verklaard dat hij verzoeker niet had geslagen, aldus de korpsbeheerder. Om verzoeker onder controle te krijgen had hij hem wel tegen de grond gewerkt. Bij de politieauto aangekomen liet hij verzoeker plaatsnemen op de achterbank. Hij was ernaast gaan zitten en had daarbij het hoofd van verzoeker weggedrukt, waarbij B. stelde dat het niet onaannemelijk was dat het hoofd het zijraam heeft geraakt. Hij had het hoofd niet tegen de ruit gedrukt, maar weggedrukt, dan wel van zich afgehouden.

De korpsbeheerder acht de klacht op deze twee punten ongegrond.

3.2 De Nationale ombudsman stelde de korpsbeheerder bij de start van het onderzoek nog een tweetal vragen over het vastleggen van het toegepaste geweld. In de vrije mutatie die van het voorval was opgemaakt stond niet vermeld dat verzoeker tegen de grond was gewerkt, terwijl dit gebruik van geweld tijdens de interne klachtprocedure bij de klachtencommissie wel was beaamd. De korpsbeheerder gaf aan dat in de mutatie valt te lezen dat verzoeker zich bleef verzetten en bij de politieauto werd geboeid. Hij vervolgde zijn uitleg door op te merken dat voor een politieambtenaar een aanhouding waarbij de verdachte zich verzet synoniem is aan een aanhouding waarbij hij meer moet doen dan een aanhouding waarbij een verdachte zonder slag of stoot met hem meegaat. Bij een dergelijke aanhouding past hij de hem aangeleerde vaardigheden toe. Het toepassen van deze vaardigheden wordt in de praktijk niet uitgelegd als het aanwenden van geweld. Deze aanhoudingen komen in de politiepraktijk vaker voor, aldus de korpsbeheerder. De politieambtenaar had het verzet van de verdachte wel in de vrije mutatie vermeld.

In antwoord op de tweede vraag, waarom er geen geweldsrapportage was opgemaakt voor het tegen de grond werken en het boeien, gaf de korpsbeheerder aan dat in het proces-verbaal van aanhouding en in de vrije mutatie het gebruik van de handboeien schriftelijk gemeld is. De hulpofficier van justitie aan wie verzoeker was voorgeleid wist dat

verzoeker geboeid was geweest. Hij wist ook dat het een aanhouding met verzet was geweest, maar had geen wetenschap van het feit dat verzoeker daarbij tegen de grond was gewerkt. Hij heeft met verzoeker gesproken bij de voorgeleiding, maar deze had hem daarbij niet verteld dat hij tegen de grond was gewerkt. De hulpofficier van justitie had ook geen uiterlijke kenmerken gezien dat er sprake zou zijn geweest van mogelijk geweld. Daarnaast gevraagd verklaarde de hulpofficier van justitie dat met de hem toen bekende feiten en omstandigheden en in die context, voor hem geen sprake was van mogelijk aangewend geweld. Het opmaken van een meldingsformulier door hem was dan ook niet aan de orde geweest, aldus de korpsbeheerder.

4. Politieambtenaar B. verklaarde tegenover de klachtencommissie dat hij verzoeker had aangehouden voor ambtsbelemmering. Toen hij verzoeker vastpakte, verzette deze zich. Hij moest hem toen steviger vastpakken. Hij had verzoeker niet geslagen. Het was wel zo dat hij door het verzet verzoeker naar de grond heeft moeten werken om hem onder controle te krijgen. Bij de politieauto aangekomen had hij verzoeker laten plaatsnemen achter de rijderstoel. Daarbij had hij het hoofd van verzoeker weggedrukt. Dat verzoekers hoofd toen mogelijk het raam heeft geraakt, leek hem niet onaannemelijk.

Tegenover een medewerkster van de Nationale ombudsman verklaarde hij op 6 juni 2008 dat verzoeker onverwacht het paspoort en het notitieboekje uit zijn handen had gepakt en het boekje op de grond had gegooid. Na de opmerking tegen zijn collega "o daar heb je haar ook weer" had verzoeker niets meer gezegd. Ook niet over naar het politiebureau te gaan om daar samen met zijn vader over de bekeuring te praten. Omdat verzoeker dat boekje op de grond gooide, belemmerde hij B. in het uitoefenen van zijn functie en besloot B. verzoeker aan te houden. Dat deelde hij verzoeker mee. Als verzoeker mee had gewild naar het politiebureau, wat hij steeds aanvoerde, had hij mee kunnen lopen, maar dat deed hij niet. Hij verzette zich, aldus B. Dit alles staat haaks op zijn woorden dat verzoeker naar het bureau wilde, vervolgde B. Hij vroeg verzoeker mee te lopen naar de politieauto. Toen verzoeker dat weigerde had hij hem bij zijn arm en bij zijn jas of shirt ter hoogte van de borst vastgepakt. B. had direct de indruk dat verzoeker niet mee wilde. Dit had te maken met het "continue verbale niet mee eens zijn" van verzoeker. Hij wilde niet één keer meewerken. Verzoeker probeerde zich telkens los te rukken. B. sommeerde verzoeker een paar keer om zijn verzet te staken. Het werd naar zijn zeggen een kleine worsteling: zij pakten elkaar over en weer beet. B. trachtte bij verzoeker een armklem aan te leggen, maar verzoeker gaf zich daarbij niet gewonnen. Het kan zijn dat hij verzoeker daarbij tegen de muur van het nabijgelegen gebouw heeft gedrukt, om verzoeker onder controle te krijgen, aldus B. Hij kon zich niet herinneren dat hij verzoeker daar tegen de grond had gewerkt. Er kwamen nog één of twee jongens aanlopen. L. sprak hen aan en zei dat zij zich er niet mee moesten bemoeien en dat verzoeker mee moest naar het bureau. Onderweg naar de auto bleef verzoeker zich verzetten. Hij probeerde zich steeds los te trekken, maar B. had hem toen, naar eigen zeggen, redelijk vast. Toch rukte verzoeker zich weer los. B. heeft hem toen naar de grond gewerkt. Op weg naar de auto was B. in

eerste instantie niet van plan geweest verzoeker te boeien. Maar nadat verzoeker zich weer had verzet en B. hem naar de grond had gebracht, besloot hij daar toch toe over te gaan. Hij heeft dat uiteindelijk niet gedaan, omdat hij alleen was. L. was nog met de andere jongens bezig. B. heeft verzoeker toen weer overeind geholpen, hem beter kunnen vastpakken en hem naar de politieauto gebracht. L. kwam er toen ook bij. Samen hebben ze verzoeker geboeid aan de voorzijde van zijn lichaam. B. verklaarde nog dat hij verzoeker beslist niet (bewust) had geslagen. Het was volgens hem best mogelijk dat er een arm of elleboog tegen verzoeker is aangekomen in de worsteling. Op het politiebureau had verzoeker hem nog een klein schaafwondje laten zien op zijn borst. Dit bloedde niet. Hij vermoedde dat dit was ontstaan door het vastpakken op de borst, want ter hoogte van de wond hing een hanger aan een ketting.

Ten aanzien van het plaatsen in de auto verklaarde B. nog het volgende. Hij verklaarde dat hij de vaste procedure had gevolgd en verzoeker rechts achterin in de gordel had geplaatst. Zelf was hij ernaast gaan zitten, zoals gebruikelijk is bij een lastige verdachte. Verzoeker bleef bij het in de auto plaatsen razen en tieren. Daarom had hij verzoekers hoofd vastgepakt en van hem afgedraaid tijdens het rijden. Daarbij had hij gezegd dat hij naar buiten moest kijken. B. had een ernstig vermoeden dat verzoeker door zijn gedrag en zijn denigrerende opmerkingen in staat was op hem te spugen. Het zou heel goed kunnen dat verzoeker met zijn voorhoofd de ruit licht heeft geraakt. B. verklaarde dat hij verzoeker beslist niet loeihard tegen de ruit had geduwd. De jongen was op dat moment nog in alle staten, daarom had hij verzoeker een paar keer gezegd zich rustig te gedragen. Bij het uit de auto halen op het politiebureau verzette verzoeker zich niet meer. Hij heeft verzoeker toen in de ophoudruimte geplaatst, nog met de boeien om, omdat hij graag assistentie van zijn collega wilde bij het losmaken van de boeien. Zij kwam na hen het bureau in, omdat zij spullen uit de auto had gehaald. Toen de boeien werden afgedaan, leverde dat geen problemen op, aldus B.

5. Mevrouw L. verklaarde tegenover de medewerkster van de Nationale ombudsman op 11 juni 2008 dat zij had gezien dat verzoeker het boekje uit handen van B. pakte. Haar collega had volgens haar tegen verzoeker gezegd dat hij werd aangehouden, omdat je niet zomaar iemand vastpakt. Op het moment dat B. verzoeker vastpakte, kwam het tot een worsteling. Zij kon niet vertellen hoe B. verzoeker had vastgepakt omdat zij zijdelings, met haar rug naar B. en verzoeker toe had gestaan. Ze kon ook niet vertellen of verzoeker en B. op de grond hadden gelegen tijdens de worsteling. Zij hield zich namelijk bezig met de drie jongens die er ook bij waren. Zij had zich niet met de worsteling bemoeid, omdat zij wist dat haar collega het zelf afkon. Die situatie was niet zo ernstig dat haar assistentie vereist was. De jongens vroegen haar steeds waarom dit zo moest, maar volgens haar wisten ze wel waarom verzoeker werd aangehouden. Zij heeft hen gezegd zich niet met de aanhouding te bemoeien. Een van hen had ze nog met haar hand weggedrukt. Zij had daarbij zeker niet haar hand op haar wapen gelegd, zoals E. had gesteld.

Op een gegeven moment had B. verzoeker onder controle. Hij liep met hem richting de politieauto. Zij had toen nog een van de jongens aan zijn jas teruggetrokken, omdat hij achter B. en verzoeker aan wilde gaan en zich ermee wilde bemoeien. Vervolgens was zij achter haar collega aangelopen. Zij had niet gezien of B. verzoeker tijdens het overbrengen naar de auto naar de grond had gewerkt. Bij de auto hebben zij verzoeker geboeid. Verzoeker werd achterin de auto geplaatst, achter de bijrijderstoel. B. ging naast hem zitten. De jongen was op dat moment nog behoorlijk recalcitrant en irritant. Hij was het absoluut niet eens met zijn aanhouding. Zij had gezien dat B. het hoofd van verzoeker afwendde. Hij had zijn rechterhand op verzoekers wang. Dat doen ze meestal om eventueel spugen van een verdachte voor te zijn. Zij had niet gezien of verzoeker met zijn hoofd tegen de ruit was gedrukt of heeft gezeten. Op het politiebureau aangekomen was verzoeker nog steeds aan het tieren, ook bij het plaatsen in de cel. Dat had haar collega gedaan; zij was de spullen uit de auto aan het halen. Toen zij binnen was, heeft zij samen met B. verzoeker van zijn boeien ontdaan. Dat is volgens haar gebruikelijk bij een recalcitrante verdachte.

6. Verzoeker reageerde hierop op 10 juli 2008. Hij schreef dat hij zich had verzet omdat B. hem had vastgepakt en stoten had uitgedeeld. Tijdens het worstelen had hij wel tien keer gezegd "waar ben je mee bezig" en "doe rustig". Maar B. luisterde niet. Hij vond het niet raar dat hij zich had verzet op het moment dat B. met een knie op zijn rug zat, terwijl hij niet wist waarom B. dat deed. Verzoeker had zich inderdaad een aantal keer losgewerkt, maar was niet weggelopen op die momenten en had B. evenmin geslagen. Bij het naar de auto lopen was B. rustig geworden en zijn ze gewoon naar de auto gelopen. Als hij zich al die tijd had verzet, waren ze nooit bij de auto gekomen, aldus verzoeker.

Beoordeling

7. Behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen heeft een ieder recht op onaantastbaarheid van zijn lichaam. Dit is neergelegd in artikel 11 van de Grondwet (zie Achtergrond). Het gebruik van geweld betekent een inbreuk op het recht op onaantastbaarheid van het menselijk lichaam. Op grond van artikel 8, eerste lid, Politiewet (zie Achtergrond) is een politieambtenaar in de rechtmatige uitoefening van zijn bediening bevoegd geweld te gebruiken, wanneer het daarmee beoogde doel dit, mede gelet op de aan het gebruik van geweld verbonden gevaren, rechtvaardigt (het proportionaliteitsvereiste) en dat doel niet op een andere wijze kan worden bereikt (het subsidiariteitsvereiste). Het geweld moet redelijk en gematigd zijn.

8. De Nationale ombudsman beoordeelt allereerst of de politieambtenaren optraden in de rechtmatige uitoefening van hun bediening. Zij waren ter plaatse gekomen in verband met een melding van geluidsoverlast. Daar constateerde politieambtenaar B. een vijftal door verzoeker gepleegde overtredingen, waarna hij overging tot het uitschrijven van een bekeuring voor één van deze feiten. Bij het uitschrijven werd hij belemmerd in het

uitoefenen van zijn functie, omdat verzoeker het paspoort en notitieboekje uit zijn handen trok. Daarna is B. overgegaan tot aanhouding van verzoeker wegens ambtsbelemmering. De Nationale ombudsman is van oordeel dat de politieambtenaren niet buiten hun bevoegdheden zijn getreden. Zij traden op in de rechtmatige uitoefening van hun bediening door verzoeker te bekeuren en vervolgens aan te houden wegens ambtsbelemmering.

Met betrekking tot het slaan van verzoeker en het naar de grond brengen

9.1 Het staat vast dat er geweld is gebruikt bij de aanhouding. Beide partijen ontkennen dat niet. Echter, de mate van en de aanleiding tot het geweld staan wel ter discussie. Van de zijde van verzoeker wordt aangevoerd dat hij rustig was op het moment dat politieambtenaar B. de bekeuring uitschreef en dat deze toen volledig onverwacht tot lichamelijk geweld overging. Daarbij zou B. hem hebben geslagen en een paar keer naar de grond hebben gewerkt, wat leidde tot een flinke worstelpartij. Verzoeker gaf aan dat hij B. niet had geslagen, maar dat hij evenmin had meegewerkt aan zijn aanhouding.

Van de zijde van de politie wordt gesteld dat verzoeker zich vanaf het allereerste moment recalcitrant en niet meewerkend opstelde. Op het moment dat B. verzoeker vertelde dat hij mee moest naar het politiebureau, weigerde deze dat. Om hem toch te bewegen naar de politieauto te lopen, pakte B. verzoeker vast. Op dat moment verzette verzoeker zich en is het tot een over en weer vastpakken van elkaar gekomen. B. heeft getracht bij verzoeker een armklem aan te brengen, wat niet lukte. Mogelijk heeft B. verzoeker met zijn arm of elleboog geraakt tijdens de aanhouding. Uiteindelijk is verzoeker volgens de politie één keer naar de grond gewerkt op het moment dat verzoeker daadwerkelijk naar de auto kon worden geleid.

9.2 De Nationale ombudsman acht het, gelet op de afgelegde verklaringen, niet aannemelijk dat politieambtenaar B. verzoeker doelgericht heeft geslagen. Wel acht de Nationale ombudsman het waarschijnlijk dat B. verzoeker tijdens de aanhouding per ongeluk met zijn arm of elleboog zodanig heeft geraakt, dat dit op verzoeker wel als slaan is overgekomen.

10. Voorts beoordeelt de Nationale ombudsman of het gebruikte geweld door het doel wordt gerechtvaardigd. Hierboven is vastgesteld dat de politieambtenaar bevoegd was verzoeker aan te houden. De Nationale ombudsman acht het aannemelijk dat de politieambtenaar dit aan verzoeker heeft meegedeeld. Vervolgens acht de Nationale ombudsman het aannemelijk dat verzoeker heeft geweigerd aan zijn aanhouding mee te werken, aangezien deze dat zelf tegenover twee medewerksters van de Nationale ombudsman heeft verklaard. De Nationale ombudsman acht het om dezelfde reden eveneens aannemelijk dat verzoeker zich heeft verzet, toen de politieambtenaar hem vastpakte om hem over te brengen naar de politieauto, nu verzoeker niet vrijwillig meeliep. Ten einde verzoeker toch over te kunnen brengen naar de auto, heeft de politieambtenaar verzoeker onder andere met een armklem onder controle proberen te krijgen. Daarbij zijn

zij op de grond beland en is het tot een worstelpartij gekomen. De Nationale ombudsman is er niet van overtuigd geraakt dat verzoeker zich tijdens de worstelpartij meewerkend heeft opgesteld, anders was deze wel eerder tot een einde gekomen. Het geheel overziend komt de Nationale ombudsman tot het oordeel dat het gebruikte geweld in dit geval het doel, het overbrengen naar het politiebureau ter aanhouding, rechtvaardigde. De Nationale ombudsman ziet niet in op welke andere wijze dit had kunnen worden bewerkstelligd. De politie heeft niet gehandeld in strijd met het recht op onaantastbaarheid van het lichaam.

De onderzochte gedraging is op dit punt behoorlijk.

Met betrekking tot het duwen van verzoekers hoofd tegen de autoruit

11. Verzoeker is bij de politieauto geboeid omdat hij zich volgens de politieambtenaren nog steeds tegen de aanhouding verzette. Daarna is hij in de auto geplaatst achter de rijderstoel. Politieambtenaar B. is naast verzoeker gaan zitten. Daarbij heeft B. verzoekers hoofd met één hand op diens wang van zich afgedraaid en zijn hand daar gedurende de korte rit naar het politiebureau gehouden. Dit ter voorkoming dat verzoeker hem mogelijk in het gezicht zou spugen. De Nationale ombudsman acht het aannemelijk dat verzoekers hoofd daarbij het raam heeft geraakt. Volgens verzoeker werd hij daar stevig tegenaan gedrukt. Volgens de politieambtenaar was dat niet bewust gebeurd.

12. De Nationale ombudsman is van oordeel dat ook het plaatsen van een hand op het gezicht van een verdachte ten einde deze te dwingen zijn hoofd in een bepaalde richting te houden, moet worden getoetst aan het recht op onaantastbaarheid van het lichaam. Politieambtenaar B. heeft verklaard dat hij met deze handelwijze wilde voorkomen dat hij door verzoeker zou worden bespuugd. De Nationale ombudsman overweegt dat het op voorhand iemand van zich afgewend houden uit vrees voor spugen niet juist is indien er geen concrete aanwijzingen zijn dat hiertoe aanleiding bestaat. Echter, de Nationale ombudsman komt, gelet op het gehele verloop van de escalatie en de wederspannige opstelling van verzoeker tot in de auto, tot het oordeel dat dit afwerende gebaar in dit geval niet disproportioneel is. Gelet daarop keurt de Nationale ombudsman deze handelwijze van de politieambtenaar niet af en acht hij de gedraging niet in strijd met het recht op onaantastbaarheid van het lichaam. Daarbij plaatst de Nationale ombudsman wel de kanttekening dat hij zich had kunnen voorstellen dat B. vanuit zijn professionaliteit een meer de-escalerende handelwijze had gekozen.

De onderzochte gedraging is behoorlijk.

Tot slot merkt de Nationale ombudsman nog het volgende op over het vastleggen van het gebruikte geweld (het fysieke geweld en het aanleggen van handboeien). In artikel 17 van de Ambtsinstructie (zie Achtergrond) is bepaald dat geweldgebruik wordt vastgelegd in een zogenoemde geweldsrapportage. Een geweldsrapportage dient ter bevordering van de

transparantie van geweldgebruik door politieambtenaren. Uit het onderzoek is naar voren gekomen dat een dergelijke rapportage niet is opgemaakt naar aanleiding van de aanhouding van verzoeker. Nu er op grond van de verklaringen die tijdens de hoorzitting van de klachtencommissie zijn afgelegd geen twijfel over bestaat dat er geweld is gebruikt bij de aanhouding van verzoeker, acht de Nationale ombudsman het niet juist dat geen geweldsrapportage is opgemaakt.

Het feit dat in de vrije mutatie is vermeld dat verzoeker is geboeid en dat de aanhouding met verzet te paard is gegaan, is niet afdoende reden dit na te laten. Evenmin is het voldoende dat de hulpofficier van justitie van het verzet op de hoogte was. Immers, hij was er niet van op de hoogte gebracht dat dit verzet een worstelpartij impliceerde. Bovendien dient het gebruikte geweld te worden vastgelegd en dit heeft noch de betrokken ambtenaar, noch de hulpofficier van justitie gedaan.

De opmerking van de korpsbeheerder dat het toepassen van aangeleerde vaardigheden, zoals door de politieambtenaar is gedaan, in de praktijk niet wordt gezien als het toepassen van geweld, kan niet worden gevolgd en baart de Nationale ombudsman zorgen. Immers, elke dwangmatige kracht van meer dan geringe betekenis uitgeoefend op personen of zaken, wordt volgens de Ambtsinstructie aangemerkt als geweld. Er wordt hierbij geen onderscheid gemaakt of dit geweld al dan niet is toegepast door middel van aangeleerde vaardigheden.

III. Ten aanzien van het bij het plaatsen in de ophoudruimte tegen verzoeker zeggen: "hier is je hokje"

Bevindingen

1. Nadat verzoeker naar het politiebureau was overgebracht, brachten beide politieambtenaren hem naar binnen, aldus verzoeker. Bij de ophoudruimte aangekomen, zei politieambtenaar L. tegen hem "hier is je hokje". Dit is op hem beledigend overgekomen. Verzoeker vindt het ook geen taal die een politieambtenaar zou moeten gebruiken.

2.1 De korpsbeheerder schreef in zijn reactie van 6 maart 2008 op de klacht dat dit punt tijdens het bemiddelingsgesprek in de interne klachtbehandeling ter sprake was gekomen. Daarmee mocht volgens hem verondersteld worden dat deze woorden door de politieambtenaar zijn uitgesproken. Verzoeker werd meegedeeld dat hij tijdelijk in de ophoudkamer moest verblijven. Niet duidelijk is geworden hoe deze woorden feitelijk door L. zijn uitgesproken. Dat verzoeker deze opmerking als minder prettig had ervaren, kon de korpsbeheerder niet ontkennen. Dat gevoel kan ook niet worden weggenomen. De afdelingschef met wie verzoeker dat gesprek had gehad, heeft verzoeker gezegd dat het niet netjes was dat deze opmerking was gemaakt, maar er zat volgens hem geen discriminerend aspect aan, zoals verzoeker toen had gesteld. Omdat niet geheel duidelijk

is geworden in welke setting de woorden zijn gebezigd kan daarom niet gezegd worden dat de politieambtenaar verzoeker onheus had bejegend. De korpsbeheerder acht de klacht ongegrond.

2.2 In het verslag van het bemiddelingsgesprek van 17 november 2006, opgemaakt door politieambtenaar W., staat hierover het volgende opgemerkt. Verzoeker vertelde dat hij bij aankomst op het bureau in een cel werd geplaatst. Daarbij werd door de collega's gezegd: "hier is je hokje". Daarop had politieambtenaar W. gevraagd hoe dit als discriminerend opgevat moest worden. Verzoeker gaf aan dat dit tegen hem werd gezegd omdat hij een Turk is. W. had in antwoord daarop gezegd dat het niet netjes was dat politieambtenaren tegen iemand zeggen "hier is je hokje", maar dat dat naar zijn mening niet discriminerend was.

2.3 In het advies van de klachtencommissie aan de korpsbeheerder van 23 februari 2007 staat te lezen, voor zover dit niet al onder 2.2 is opgenomen, dat W. een bemiddelingsgesprek had gevoerd met verzoeker en diens vader. Voordat dit gesprek plaatsvond, had W. bij de twee betrokken ambtenaren informatie opgevraagd over wat er was gebeurd. Zij informeerden hem mondeling en overhandigden hem de stukken uit het registratiesysteem. Beiden ontkenden met klem dat zij de discriminerende opmerkingen hadden gemaakt.

2.4 In een gesprek op 25 mei 2007 met een contactpersoon bij het korps, gaf deze tegenover de medewerkster van de Nationale ombudsman aan dat binnen het korps het niet ongebruikelijk was de ophoudruimte als "het hokje" aan te duiden.

3. Politieambtenaar L. verklaarde op 11 juni 2008 tegenover een medewerkster van de Nationale ombudsman dat nadat zij bij het politiebureau waren aangekomen, zij de deur van het politiebureau voor haar collega B. en verzoeker heeft opengehouden. Verzoeker was op dat moment nog aan het tieren. Daarna is zij naar de auto teruggelopen om hun spullen eruit te halen. B. heeft verzoeker in de ophoudruimte geplaatst, zij was daar niet bij aanwezig. Zij ontkent dan ook dat zij de gewraakte opmerking heeft gemaakt, zij had hem zelfs niet kunnen maken. Toen zij het bureau weer binnenkwam vroeg B. haar te assisteren bij het losmaken van de handboeien. Dit is gebruikelijk wanneer je te maken hebt met een recalcitrante verdachte, aldus L. Zij heeft op dat moment evenmin de bewuste opmerking gemaakt. Daarna heeft zij met verzoekers vader gesproken, omdat die op het politiebureau was gearriveerd. Verzoeker had hem vanuit de ophoudruimte weten te bellen. Nadat zij het gesprek met diens vader had afgerond, bleek dat haar collega verzoeker al had verhoord en dat hij al was voorgeleid aan de hulpofficier van justitie.

4. Ook politieambtenaar B. legde over deze klacht een verklaring af tegenover een medewerkster van de Nationale ombudsman. Hij vertelde op 6 juni 2008 dat hij verzoeker bij het politiebureau uit de auto had gehaald. Op dat moment verzette verzoeker zich niet meer. Hij is met verzoeker naar binnen gegaan, terwijl L. de spullen uit de auto haalde.

Vervolgens plaatste hij verzoeker in de ophoudruimte. Hij heeft de boeien toen nog even om gelaten. Samen met zijn collega is hij teruggegaan naar de ophoudruimte om bij verzoeker de handboeien af te doen. Verzoeker was toen aan het bellen met zijn vader. Nadat verzoeker was voorgeleid aan de hulpofficier van justitie had B. verzoeker verhoord en dit vastgelegd in een proces-verbaal.

Beoordeling

5. Het vereiste van correcte bejegening houdt onder meer in dat bestuursorganen burgers als mens respecteren en hen beleefd behandelen. Dit brengt met zich mee dat ambtenaren het plaatsen van ongepaste opmerkingen achterwege dienen te laten.

6. Verzoeker stelt dat politieambtenaar L. op het moment dat zij hem in de ophoudruimte plaatste tegen hem de opmerking heeft gemaakt "hier is je hokje". De korpsbeheerder geeft aan dat nu dit klachtonderdeel tijdens het bemiddelingsgesprek ter sprake is gekomen, verondersteld moet worden dat dit is gezegd. Deze constatering strookt echter niet met wat de betrokken ambtenaren hebben gezegd en wat in het advies van de klachtencommissie staat opgenomen. De twee politieambtenaren ontkennen immers dat L. erbij was toen verzoeker in de ophoudruimte werd geplaatst. Aan de andere kant heeft de contactpersoon aangegeven dat het binnen het korps niet ongebruikelijk is de ophoudruimte "het hokje" te noemen.

7. De Nationale ombudsman stelt voorop dat, indien een dergelijke opmerking is gemaakt, hij dit in strijd met het vereiste van correcte bejegening zou achten. Ook nu echter staan de lezingen tegenover elkaar. L. ontkent met klem dat zij bij de insluiting aanwezig was en ook dat zij bij het ontdoen van de boeien deze opmerking heeft gemaakt. Dit betekent dat hetgeen waarover verzoeker klaagt niet kan zijn gebeurd. Aan de andere kant benoemt verzoeker de ophoudruimte als "het hokje" en is dit een niet ongebruikelijke term binnen het korps. De Nationale ombudsman kan echter niet vaststellen of verzoeker deze term op een ander moment dan tijdens de insluiting heeft opgevangen. De Nationale ombudsman onthoudt zich dan ook van een oordeel over dit klachtonderdeel.

Slotbeschouwing

De confrontatie tussen verzoeker en de politie laat een sterke escalatie zien. Het verbaliseren vanwege het niet dragen van een helm op de scooter leidt tot discussie en confrontatie. Deze confrontatie is aanvankelijk verbaal, doch wordt fysiek. Verzoeker wordt gearresteerd en geboeid en uiteindelijk met de politieauto overgebracht naar het politiebureau.

Als de Nationale ombudsman het gehele verloop van de gebeurtenissen overziet dan blijkt dat het voor de politie niet eenvoudig was om de normale politietaak tegenover verzoeker

uit te voeren. Verzoeker heeft er in de ogen van de Nationale ombudsman moeite mee gehad om een rol als burger te kiezen die passend is in onze maatschappelijke verhoudingen. De politie oefent overheidsgezag uit en dat vereist ook dat gezag door burgers die met de politie te maken krijgen, wordt aanvaard. Als een politieambtenaar op basis van een professionele afweging van oordeel is dat een burger een proces-verbaal krijgt of een boetebeschikking wegens een overtreding, dan kan in redelijkheid enige discussie daarover wel worden gevoerd. Doch de burger heeft uiteindelijk te aanvaarden dat hij zich tegenover de strafrechter heeft te verantwoorden en dat die een definitief oordeel geeft over de strafbaarheid. Verzoeker is erg ver gegaan in deze discussie en naar het oordeel van de Nationale ombudsman te ver, zeker toen hij niet alleen verbaal maar ook fysiek handelde door zijn paspoort en het bonnenboekje uit de hand van de politieagent te trekken. Daarin ligt ook de bron van de escalatie. De Nationale ombudsman vindt het betreurswaardig dat de discussie uiteindelijk heeft geleid tot een worstelpartij. Het uitschrijven van een bekeuring voor het niet dragen van een helm zou niet zo'n afloop moeten hebben.

De politie is erin geslaagd om de professionele houding te bewaren en daarmee was het politieoptreden behoorlijk. Wel merkt de Nationale ombudsman op dat de-escalierend optreden bij een confrontatie met een burger een essentieel aandachtspunt voor professioneel politieoptreden vormt.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het regionale politiekorps Twente, is niet gegrond ten aanzien van:

- het dreigen met het uitschrijven van meer bekeuringen;
- het slaan en naar de grond werken van verzoeker
- het duwen van verzoekers hoofd tegen de autoruit.

Ten aanzien van het maken van de opmerkingen "juist bij Turken" en "hier is je hokje" onthoudt de Nationale ombudsman zich van een oordeel.

Onderzoek

Op 13 april 2007 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer A. te Haaksbergen, ingediend door zijn vader, de heer Av te Haaksbergen, met een klacht over een gedraging van het regionale politiekorps Twente.

Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Twente (de burgemeester van Enschede), werd een onderzoek ingesteld.

Alvorens het onderzoek te openen vond op 3 december 2007 een intakegesprek plaats met verzoeker en zijn vader.

In het kader van het onderzoek werd de korpsbeheerder verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

Daarnaast werd de twee bij de klacht betrokken ambtenaren de gelegenheid geboden om commentaar op de klacht te geven.

In verband met zijn verantwoordelijkheid voor justitieel politieoptreden werd ook de hoofdofficier van justitie te Almelo over de klacht geïnformeerd en in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze kenbaar te maken, voor zover daarvoor naar zijn oordeel reden was.

De genoemde hoofdofficier van justitie maakte van deze gelegenheid geen gebruik.

Vervolgens werden verzoeker en zijn vader in de gelegenheid gesteld op de verstrekte inlichtingen te reageren.

Tevens werd de korpsbeheerder een aantal specifieke vragen gesteld.

Daarnaast werd ook een getuige de gelegenheid gegeven zijn zienswijze naar voren te brengen.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen.

Betrokken ambtenaren B. en L. deelden mee zich met de inhoud van het verslag te kunnen verenigen.

De reactie van de korpsbeheerder gaf aanleiding het verslag op een enkel punt te wijzigen.

Verzoeker gaf binnen de gestelde termijn geen reactie.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie.

Verzoekschrift van 10 april 2007, met bijlagen, waaronder op deze zaak betrekking hebbende correspondentie tussen verzoeker en de korpsbeheerder.

Intakegesprek met verzoeker en zijn vader op 3 december 2007.

Standpunt van de korpsbeheerder van 6 maart 2008, met bijlagen.

Verklaring van getuige E. van 12 maart 2008.

Verklaring van betrokken ambtenaar B. van 6 juni 2008.

Verklaring van betrokken ambtenaar L. van 11 juni 2008.

Reactie van verzoeker van 10 juli 2008.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

1. Grondwet

Artikel 11

"Ieder heeft, behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen, recht op onaantastbaarheid van zijn lichaam."

2. Politiewet

Artikel 8, eerste en vijfde lid

"1. De ambtenaar van politie die is aangesteld voor de uitvoering van de politietaak is bevoegd in de rechtmatige uitoefening van zijn bediening geweld te gebruiken, wanneer het daarmee beoogde doel dit, mede gelet op de aan het gebruik van geweld verbonden gevaren, rechtvaardigt en dat doel niet op een andere wijze kan worden bereikt. Aan het gebruik van geweld gaat zo mogelijk een waarschuwing vooraf.

(...)

5. De uitoefening van de bevoegdheden, bedoeld in het eerste tot en met het vierde lid, dient in verhouding tot het beoogde doel redelijk en gematigd te zijn."

3. Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke Marechaussee en de buitengewoon opsporingsambtenaar

(Besluit van 8 april 1994, Stb. 275, in werking getreden op 1 april 1994)

Artikel 1, derde lid onder b

"3. In dit besluit wordt verstaan onder:

(...)

b. geweld: elke dwangmatige kracht van meer dan geringe betekenis uitgeoefend op personen of zaken (...)."

Artikel 17

"1. De ambtenaar die geweld heeft aangewend, meldt de feiten en omstandigheden dienaangaande, alsmede de gevolgen hiervan, onverwijld aan zijn meerdere.
2. De melding, bedoeld in het eerste lid, wordt door de meerdere terstond vastgelegd op een daartoe door Onze Ministers van Justitie en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties bij ministeriële regeling vastgestelde wijze."